

Pömlő

Gyermekkoszik,
utazótáskák,
kalapdobozok
olcsó áron
Kercsiknél.

Vasárnaponként megjelenő független politikai és társadalmi lap.

A rimaszombati járási magyar közművelődési választmány hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
MASARYK-TÉR 9. SZÁM.

Lapzártá csütörtökön este. Kéziratokat vissza nem adunk.

FŐSZERKESZTŐ:
MARKUS LÁSZLÓ

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egy évre 48 kor. Félévre 24 kor.
Negyedévre 12 korona. — Egyes szám ára 1 korona.

A hírlapbélyeg használatát a kassai postaigazgatóság rimaszombati feladé
helytel 75,433—III—21. szám alatt engedélyezte.

Az életmegtartás új kelléke.

(em-el) Tengődő életünk fenntartásához és a halál idejének kitolásához sok mindenre van szükségünk és számos az a kellék, ami ezekhez megkivántatik. A sok-sok kellék száma újból növekedett egygyel, amit okvetlenül be kell szereznünk, ha életünk megtartásáról komolyan gondoskodni akarunk. Ez az új kellék, hogy ne mondjam nélkülözhetetlen személyi avagy emberi szükséglet a gázmaszk, amelynek beszerzése a közel jövőben kibocsájtandó kormányrendelet szerint különbeni súlyos büntetés terhe alatt mindenkinek kötelességévé tétetik.

Mert hiába minden nemzetközi egyezmény, mely háboru esetén az emberi élet kioltására alkalmas mérges gázok használatát szigorúan megtiltja, a háboruszkodó felek — amint számos ízben már beigazolódott — bizony-bizony nem respektálják a nemzetközi egyezményt és minden kimélet nélkül ugyancsak gázbombázzák és ezzel szörnyűmódon pusztítják egymást.

Ez a bombázás leginkább repülőgépekről, légi támadással történik, aminek következtében elpusztul minden ember, aki a mérges gázok hatókörében tartózkodik, ha gázálcot nem visel. Az egyedüli eszköz a védelemre a gázmaszk!

Ezt — most már, ha akarjuk, ha nem — be kell majd szereznünk, használatát meg kell tanulnunk és a légvédelmi támadások elhárításának módjával tisztába kell jönnünk, mert éppen a kormányrendelet kibocsájtása igazolja a gázálcok használatának esetleges bekövetkezésével az életünk védelmére mulaszthatatlan intézkedés szükségességét, vagyis magyarán mondván: el és föl kell készülnünk minden eshetőségre, életünk védelmében.

Amint eddig gondoskodtunk életfentartási és megtartási, védelmi kellékeink beszerzéséről, úgy azok mellett újabban nagy súlyt kell helyezni a gázálcra. Amint papának, mamának, gyerekeknek meg van ma a maga külön esernyője, úgy kell majd gondoskodni a jövőben papa, mama és a gyermekek gázálcáról. Ebben, bármily különösnek tetszik és anyagilag terhes is, nem lehet, nem szabad késlekednünk, ha életünket nem akarjuk veszélynek kiténni: a gázmaszk olyan sőt nagyobb életszükséglet ma, mint bármily eddigi vé-

delmi eszköz. A háboruban harcoló katonának is hiábavaló ma a fegyver, ha gázálcra nincsen. A katonának nem harcos ma anélkül.

Komoly megfontolással fogadjuk tehát az erre vonatkozólag kibocsájtandó kormányintézkedést és annak rendelkezéseit szigorúan betartva, esetleges háboru bekövetkezéskor gondoskodjunk jól előre majd az életünk megtartásához szükséges sőt nélkülözhetetlen legújabb kellék beszerzéséről.

Ezzel kapcsolatban szóvá kell tennünk azt az árusításra vonatkozólag állítólag a rendeletben lefektetendő kikötést, hogy a gázálcok árusítását a drogériákra és kötszerárudákra bizná. Ez a megszorítás nem helyes. Hány község van messzeesően távol drogériától, patikától, kötszerárudától. Ezek lakosainak mennyire megnehezítenék a gázmaszkok beszerzése. De egyáltalán, kérdjük: hogy jön a pékmester a parféhoz? Miért kell a gázálcot éppen ezeknek az üzleteknek árusítani? Üzletkörükbe tartozik talán? És mindenki azt árusíthatja-e vajjon, ami üzletköréhez tartozik? A droguista nem árusíthatja-e — mondjuk — piaci szatyort, hátizsákot, footballabdát, sportcikket? Tiltva van-e ez? Avagy a szatócs és más kereskedő, mondjuk a sportcikkes is foglalkozhat-e vatta, kötszer, jód stb. drogéria-árak eladásával?

A legmesszebbmenőleg szabadá kellene tenni a gázálcok beszerzésére vonatkozólag a kereskedelmet, hiszen az árak ugyanis hatóságilag lesznek megállapítva, e tekintetben a visszaélés ugyszólván ki van zárva, az árak beszerzése pedig fölülte megkönnyítették; vagy pedig minden nagyobb helységben a hatóságnak kellene gondoskodni megfelelő egyedárusok kijelöléséről, hiszen a gázálcok köteles beszerzésének ellenőrzése amúgy is a hatóság kötelességévé tétetik.

Törvényjavaslat a vasárnapi munkaszünetéről.

A népióléti minisztérium kidolgozta a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvényjavaslatot és azt megküldte valamennyi minisztériumnak. Közel tíz év óta van szó erről a javaslatról, amelyet az érdekelt munkaadók és alkalmazottak sokszor tettek diskusszió tárgyává úgy az érdekeltségi intézményekben, mint a lapokban. — A törvényjavaslat 10 szakaszból áll és az egész köztársá-

ság területére vonatkozóan bevezeti a vasárnapi munkaszünetet. — A javaslat rendelkezései szerint vasárnap valamennyi kereskedelmi, ipari vállalatokban, pénzügyintézetekben, biztosítóknak, ügyvédi irodákban, építkezési és mezőgazdasági szövetkezetekben, valamint az *összes elárúsító helyeken munkaszünetet kell tartani.* — A munka már szombat este 6 órakor befejezendő és csak hétfőn reggel 6 órakor kezdhető meg. — A nagykereskedésekben és azok irodáiban, valamint a fölsorolt intézetekben a vasárnapi munkaszünetnek már legkésőbb szombaton délután 12 órakor meg kell kezdődnie és a munka csak hétfőn reggel 8 órakor folytatható. — A törvény előírásai alól való kivételek engedélyezése az országos és járási hivatalok hatáskörébe tartozik. A hosszú vajadás után megszűlelt törvényjavaslat sorsa elé nagy érdeklődéssel tekintenek az érdekelt körök.

Az önálló foglalkozást űzők biztosítása.

Az iparosok és gazdák nyugdíjbiztosítása állítólag rövidesen életbelép. A biztosítási kötelezettség a hírek szerint minden 16–62 év közötti iparosra, kereskedőre és gazdára fog vonatkozni és 22–25 korona lesz a havi biztosítási díj. Hogy mit kapnak ezért az érdekeltek, mennyi lesz a rokkantsági díj és a nyugdíj, arról egyelőre nem lehet semmit sem tudni, mert mindent a legnagyobb titokban készítenek elő. Az önálló foglalkozásúak tömegei, amelyeket a kérdés életérdeklükben érint, joggal elvárhatnák, hogy a tervezetet megvitatás céljából eléjük terjesszék. Mert így könnyen megeshetik, hogy végre nagynehezen megszületik a nyugdíjbiztosítás, de nem sok köszönet lesz benne, csak új terhet hoz a meglévő terhekhez.

Köteles mindenki gázálcot beszerezni.

A legközelebbi napokban megjelenik az 1935-ben hozott 82. számú törvény 2-ik szakaszának végrehajtásáról szóló belügyminiszteri rendelet. — A rendelet értelmében

köteles minden polgár meghatározott időn belül gázálcot vásárolni.

A rendeletet fokozatosan fogják végrehajtani és pedig úgy, hogy az első csoportban bizonyos városok tíz–tízezer polgárát fogják a gázálc beszerzésére kötelezni. A rendelet megnevezését pénzbüntetéssel fogják büntetni, a súlyosabb szabotázs-szerű esetekben pedig fogházbüntetést alkalmaznak. — A gázálcokat szállító cégek ugyanis csoportokban kapják a megrendeléseket. A gázálcok árát nem szabták meg egysegen.

Lehet vásárolni 130–120 koronás, sőt ennél olcsóbb gázálcokat is.

A kevésbé tehetőseknek lehetővé teszik a részletfizetést, a vagyontalanok ingyen kaphatják meg a gázálcot. A előírásait jogot drogériák, gyógyszerárak és kötszerüzletek kapják.

A Hit!

A nagy Ur, a Teremtő, a Mindenható Isten!

Ember! Megállj! Megállj és hived emlékezetedbe gyermekkorod egy szóra. Mire tanítottak? Nemde, hogy a hit üdvözít? Az ember élete során, a megélhetés biztosítása céljából lőt-fut, rohan egy bizonytalan „valami” után. Nincs ideje elmélkedni a lét és nem lét fölött. Rohamában elsurran sok jelentős esemény, sok fontos jelentős mellett. Futásban olykor kifárad. Megáll, pihenőt tartani. De csupán a testet pihenteti, elméje, agya száguldva működik és találgatja, miként is fogja a kényszeredett megállást, az elveszett időt pótolni. Nem fog-e ezen pihenő következtében valamitől, amit ő nagyon fontosnak tart, elesni?

Ember! Nem így. Az, aki teremtetted téged, gondját viseli, hogy földi léted ne legyen megbolygatva. Gondoskodik, hogy futásod, rohanásod útjára intő jelet állítson, melynél kell, hogy megállj anélkül, hogy nyugtalan latolgatással számítanád, mennyi anyagi veszteségedbe fog kerülni?

A toronyban az ércharang árasztja csengését. Az ember felfigyel. Az Isten házában tornyából zengi, hogy ott abban a tágas teremben az ő szolgálja — a pap hirdeti az ígét.

A hívők meghatottsággal követik a hívó szót. Alázatossággal belépnek az Ur házába, ahol mindenkinek egyaránt jut az Ő áldásából.

A zsufolt templomhajóban siri csend uralkodik, mintha nem volna élőlény benne. Az oltár előtt az Ur szolgálja fohászos imával könyörög a Teremtőhöz, hogy bocsássa meg híveinek a bűnöket, amelyeket elkövettek.

A sokaságot az ihlet szállja meg. Csak egy érzés tölti be szívüket, lelküket, elméjüket, hogy a Nagy Mindenható szellem megszállotta őket. A tülekedés, a mindennapi kenyéruáni hajszát most egyszer megbénul. Nem hevíti az embereket az anyagi haszon utáni kapkodás. Magába száll az ember. Valami láthatatlan, megfoghatatlan emberfeletti erő megragadja és viszi, vándorutra, megállás, pihenő és fáradság nélkül messze-messze. Vezet a végtelenségbe, oda, ahol felismerhet olyan hatalmat, fenséget, melyben, ő maga az ember még egy porszemét sem jelent. Szellemi szemei elé tárul egy birodalom, melynek nincs határa.

Korlátolt elméje fel nem foghatja

miből, miáltal lettlégyen ez mind megteremtve és ő, az ember e nagy alkotásba beállítva? Különös érzés szállja meg: egy boldogító, egy megnyugtató érzés, mely egész lényét elárasztja. Közvetlen közelségben látja magát ama régiókban, ahová bűnöző testnek nincs eljutása, nincs helye. Ábrándszerű képzeletében, mintha látná a teremtő birodalmát és Őt a Mindenhatót magát.

A szellem visszavezeti e fényes birodalomból ismét oda, ahol az embernek a helye. Magához tér az igézetből és megint csak egyszerű, fáradó, szenvedő ember lesz. De szíve, lelke teli nagyszerű érzésekkel. És ha újból képes gondolkodni, akkor ráeszmél, hogy mindaz, ami vele megtörtént, egy felülmulhatatlan hatalom intézkedése folytán állott be és kell, hogy ráeszméljen, hogy mindaz azért volt, hogy bizonyosságot szerezzen magának, hogy a Teremtő az embert a képmása után teremtette és méltóvá teszi, hogy elvándoroljon eszményileg a Teremtő zsámolyához. Ez az üdvözítő hit.

A „Gömör“ panaszkönyve.

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel van szerencsém köztudomására hozni, hogy a Rimaparti utca száz és néhány éves burkolatának kincei az áradások következtében napvilágra kerültek; és talán nem tévedek annak megállapításában, hogy ezen burkolati kincsek is a sok-sok esztendő folyamán, nem annyira a mindenkori városvezetőségek jóindulatából, — mint inkább a Szijjártó- és a Rimapartutcai lakosok által odahordott épülettörmelésekből rakódtak le.

Valóban sajnálatra méltó elbánásban részesül ez a városrész; szinte szándékos elhanyagolásnak lehetne minősíteni ezen mostoha elbánást; és szinte fájó szívvel nézzük mi rimapartiak, mikor a város egyes kövezett utcáin új burkolati javításokat látunk végezni, és nekünk még homokolás sem jár; — pedig ez ügyben már többször is fordultunk a város vezetőségéhez, de mindig a Rimaszabályozás idejére utasítottak.

Most már utcánk szintje legalább 40—50 centiméterrel alacsonyabb az áradások következtében, — valóban úgy néz ki, mint az olyan ház, melyet a rablók teljesen kifosztottak és kiforgattak.

Hát a mi utcánk addig is, míg a Rimaszabályozás kereténél vezetjük, nem szorul és nem érdemes a gondozásra?!

Azt hiszem, hogy amennyiben a város terheiben egyenlő százalékban osztoznunk, jogunk van elvárni, hogy mi rólunk is történjék meg a város részéről a lehetőséghez képest a kellő gondolkodás.

Nem kérünk lehetetlent; csak azt, hogy legalább lábbeli-vesztés nélkül lehessen utcánkon közlekedni, és hogy az ősi és tavaszi időkben is hozzáférhető legyen a vízvezetéki csap, mely után vízvezetéki díjat kell fizetnünk.

Ámde más elhanyagolásban is van részünk; amióta a kormánybiztosság megszűnt, utcánkban dobolás nem történik, dacára annak, hogy ez iránt már személyesen is tettünk panaszt a városnál.

Itt van továbbá a szemétfuvarozás; bizony a mi Rimaparti utcánkon, hacsak magunk nem, — más nem tisztogat, szemétfuvaros nem jár, úgy hogy a szemét vagy a Sodomatói patakba, vagy éppen a Rimába kerül, nagyobb épületére a közegészségnek.

Rimaparti.

Tisztelt Szerkesztő Uram!

Igen szép dolog, ha városunk legfiatalabb nemzedékét itt-ott látjuk az utcánkon. Nekik is szükségük van friss levegőre, napfényre és azért gyermek-kocsikban sétáltatják őket. Néha meg nem is épen jó időben. De ezt már intézzék el a mamák az ő lelkiismeretükkel, vagy a családi orvosukkal.

Hanem van egy dolog, a mihez aztán mindnyájan hozzászólhatunk. Ez pedig az, hogy akik a gyermekkocsikat tologatják, legyenek azok akár mamák, akár bonnek, nőrszók vagy pesztrák: ne foglalják el úgy az utcák gyalogjáróit, hogy a járókelő közönség ne tudjon tőlük elmenni.

Pedig úgy történik a sétáltatás. A gyermekkocsik igen sokszor a legforgalmasabb utcákon torlódnak össze, úgy hogy nagyon akadályozzák a járókelők forgalmát.

Igen gyakori eset az, hogy 2—3 nőrsz, bonne vagy pesztra beszélgetni akar és egymás mellett tologatnak 2—3 gyermekkocsit.

Hát ez, kérem, nincs rendén. A babákat sem szabad úgy sétáltatni, hogy abból baja és kellemetlen ácsorgása legyen a közönségnek.

Néha egy-egy kirakai előtt keresztbe tehenkednek a gyermekkocsival, úgy hogy csak igen nagy bajjal lehet kitérni a szűk és veszedelmes forgalmu utcákon.

Tessék csak kérem megrendszabályozni azokat, akik a babák kocsijait tologatják.

Talán legjobb lenne minden gyerek-kocsit az ut egyik oldalára tereltetni. De mindenesetre ki kell adni, hogy két gyermekkocsi egymással ne járhatson és a gyaloguton keresztben meg ne állhasson egy sem.

A városi vagy a rendőri hatóság megtehetné azt, hogy rendet teremtsen a forgalmat akadályozó gyermekkocsik körül, ha már a nőrszóknek, bonneknek és pesztráknak nincs elég belátásuk, hogy ne akadályozzák a közönség járás-kelését. — Tisztelettel:

Egy akadályozott járókelő.

Vallásos előadás.

A rimaszombati Református Egyház Vasárnapi iskolája 1937. márc. hó 20-án (szombaton) este 8 órakor és március hó 21-én (virágvasárnap) délután 5 órakor a Polgárikörben előadást rendez a következő műsorral:

1. Prológ. Elmondja Csefő Duci.

2. Im zörgeteg... Vallásos szinmű 1 felvonásban. Szereplők: Elődházyné: Szabó Sárika. Zsuzsa, belső asszonya: Leicső Ida. Ilonka, árva: Benkovits Edith. Istók, árva: Eszenyi Géza.

3. Moszkowski: Valse. Zongorán előadja: Smál Baba.

4. Hozsánna... az Alázatosnak. Bódás János költeménye. Szavalja: Paál Muci. Szünet.

5. A kis király. Mesejáték 1 felvonásban. Szereplők: Kis király: Martincok Edith. Öreg dajka: Kovács Irma. Udvarmester: Káthona Kálmán. Tábornok: Szőke Kálmán. Bohóc: Vaskó Jancsi. Öreg koldusasszony: Almássy Éva. Tünde, koldusleány: Haynik Adrienna. Peti: Vaskó József. Orvos: Kovács Tibi. Öreg ember: Bikki Jancsi. Testőrök: Szabó Laci és Csikos József. Udvarhölgyek: Angyal Ica, Csefő Duci, Palcsó Alice és Telek Zsuzsika. Koldusok: Bán Bözsi, Dovicsinec Ilona, Kálmán Karcsi, Kovács Sándor, Márkus József. Lepkék: Cseh Icuca és Martincok Lucy. Szolga: Murányi Béla.

Belépődíj nincs. — Önkéntes adományokat a felépítendő „Ref. Szeretetotthon“ javára köszönettel fogadnak.

HIREK

Kedves Tavasz,

mondja, mit szeszélyeskedik? Kicsi postásaitól, apró hírnökeiktől, Hóvirágtól, Ibo-lyától küldött üzeneteit megkaptuk. Hogy jön. Hogy napugár hintóján megérkezik. Mennyire megörültünk. Hogyan ujjongtunk. És, lám, csaldódtunk. Nem jön. Késik, Maga kis hamis. Mondja, miért e csunya játék? Miért ez a becsapás? Tessék? Hogy nem bir Téliapóval, a még mindig táncoskedvű, szívós öreggel?! Ugyan-ugyan, kedves Tavasz, maga kis ravasz, legyen egy küssé már erélyesebb a végvonaglásban csak cammogó vén-séggel szemben. Kapja csak derékon. Forgassa meg s addig táncoltassa, míg csak csak bele nem szédül s álomra, pihenésre nem szenderedik. Langyos, friss, üde leheletével olvassa fel a hegyek hópaplanát s virágos hintóján, hóvirág, ibolya, kankalan ruhácskájában, mosolyogva, csókol hintve jöjjön, óh, jöjjön el hozzánk, akik úgy várjuk.

Mert várjuk ám kedves Tavasz! Mindenki epedve lesi. Pezseg a testek ereiben a vér. A szívek gyorsabban vernek s a kandallók tűzénél kitelelt keblekben tavaszi érzések zsiibognak. A bizsergő vér életkedvet muzsikál ki a hangulatok hárfáján. Mosolyra ráncosodnak a szájak, ölelésre tárulnak a karok. Az emberek kuncognak, kacagnak, dúdolnak, dalolnak. Szívbesurranó új melódiák zendülnek a lelkek hurjain, érezzük, hogy vagyunk, érezzük hogy élünk: szeretünk.

Ma már ránköszöntött a barkaszentelő Virágvasárnap is, azokból a bársonyos barkaszemekből, — hiába tagadja — maga kacsingat már felénk, Kedves Tavasz.

Argus.

Bérmálások. A rozsnói egyházmegye területén a várgedei, rimaszécsi, tornai, jászói, tornaljai és részben a rozsnói főesperesi kerületben az idén a bérmálások május és június hónapokban tartatnak meg.

Egyházmegyei hír. Kojnok Pál segédlelkész a nyustyai plébániára helyezték át.

Az evang. bőjti előadásorozat két utolsó előadása március 11-én és 18-án folyt le az evang. templomban. Előadók Smid Lehel bártfai lelkész és Móhr Gedeon kassai segédlelkész voltak. Az előadások alkalmával Remenyik Dezső és Durda Margit adtak elő átértett szavakat, a Leánykör pedig karéneket. Móhr Gedeon a Lutherkörben vázolta az ifjusági egyesületek összefogásának

Kacsó...

Éppen itatásról mentünk fel a kaszárnyába, — mert bizony a dragonyosnak nemcsak puskája, de lova is van, melyet jobban félt a kedvesénél. Óvja is azt, meg ápolgatja, bizony csüörtökön, mikor lóvizit van, olyanok kell annak lenni, mint „az arany.“

Egyszer csak hallom, hogy a hátam mögött egyre csak beszél a fickók, hogy „megjött a Kacsó a kórházból... megjött Kacsó...“

Ugy volt már régen is, meg úgy van az most is, hogy minden századnak meg van a maga kedvence. A második századnak Kacsó volt. Én még nem ismertem, hát szólok is Erdésznek:

— Te, eridj és hivd ide Kacsót.

Már jön is. Hosszu, nyulánk alak, itt murgának hívják, mely maflát is jelent, mosolygós, lázasan pirososárga arccal. A katonamundér még ügyetlenül áll rajta, no nem hiába még ujonc, de lám csak, a bokáját már elég ügyesen öszszévágja.

— Rozkaz, pane desátnik! (Parancs: tizedes ur!)

— Hát te vagy az a Kacsó?

— Bizony én volnék az — feleli büszkén — csunya cigányos kiejtése van, pedig beregi legény, olyan émélygős édesen beszél, de azért jó hallgatni.

— Jó volt-e a nemocnicában (kórházban)?

— Hej, pane desátnik ur (ő az urat kétszer mondja, mert a pane is urat jelent, szegény feje azt hiszi, hogy az egy másik szó) ott nagyon finom dolgom volt, úgy szerettek engem ott az orvos urak, hogy még el sem akartak engedni. Én táncoltam meg énekeltem

nekik, úgy, hogy hasukat fogták a nevetéstől és mindig csak azt mondták, hogy „dobro Kacsá“ (jól van) — igaz, hogy nekem nem nagyon tetszett, hogy a nevemet össze tévesztették azzal a szintén kétlábuval, de nem mertem szólni egy szót sem.

— Te és miért voltál a Nemocnicában?

— Hát tetszik tudni, nekem olyan rázó betegségem volt, igaz, hogy a fenébe is valami malangáriumnak — talán „maláriának“, javítom ki — no annak, hogy a fene vinné el, hívják. Ott maradtam volna én még most is, de a főorvos ur már nem akart ott tartani.

— Te és mondd, mivel szórakoztattad az orvos urakat?

— Hát tetszik tudni, pane desátnik ur, énekeltem, meg aztán táncoltam, csárdásoltam nekik, az nagyon tetszett, mert táncolni azt csodálatosan tudok.

— Ne mond már?

— Megmutassam-e? — szólt kihívólag, mintha legalább is ökölvíadalra hívna ki, szeméből sugárzik a tűz, ez nem láz, ez olyan magyaros tűz, melyet a csárdás csal ki a magyar ember szoméből.

— Meg hát — válaszolom — és a fiu rákezd egy gyönyörű topogós csárdásra, de mi az ördög, olyan cigányos nótát énekel hozzá, még sohasem hallottam...

Körülnézek, már az egész század tapsol a Kacsónak, csehek, magyarok egyaránt, hiába, látszik hogy ő a 2-ik század kedvence.

— Gyúrjad Kacsó... hallatsz jobbról-balról és egypár perc múlva Kacsó úgy kitáncolja magát, hogy még az orra hegyéről is csurog az izzadság.

— No, pane desátnik ur, tudok-e táncolni?

— Hát bizony ezt tudsz felségesen — válaszolok, de még énekelni, ha úgy egyedül énekelnél, hát még azt is meghallgatnám.

— Tetszik tudni, ez az én nótám, ha azt én elénekelhetem, hát nagyon, de nagyon boldognak érzem magam és mindjárt rá is kezd az a nem valami finom, de igen sok ősi erőt magában rejtő kamaszos hangján, hogy:

A faluba két uton kell bemenni,
De szeretnék a babámmal beszélni,
Télen-nyáron virágos az ablaka,
Hej, be sokat bekacsintottam rajta.

— Hát mi is vagy te, Kacsó, civilben?

— Én szegény pásztor legény vagyok, pane desátnik ur!

Ez a fiu elhozta a beregi pusztá édes-tiszta, mosolygós egét ide a hodonini háromeletes huszárkaszárnyába és meghódította vele és ősmagyar lelkével nemcsak a mi szívünket, de más nemzetiségű bajtársak szívét is és így lett Kacsó a 2 ik század kedvence...

Ugy tudtam meg én is egy estén, hogy ki az a Kacsó... (Paszi.)

Herkó páter.

Közmondássá vált a neve. A magyar ember sokszor használja ezt a kifejezést, hogy „a Herkó páter sem fog ki rajta“ — hogy azt csak a Herkó páter tudná megmondani vagy megtenni!

Látszik ebből, hogy a derék Herkó páternek nagy erőt tulajdonítottak, hogy úgy ismerték őt életében, aki igen nagy, élénk eszű, találékony, furfangos ember

volt, aki birta szóval, ha kellett tettel is és nem ijedt meg a maga árnyékától.

Itt a mi vidékünkön ismerték jól Herkó pátert. Történelemben szereplő ember volt ő, nem valami ijesztgető rém. Nem tartozott az országra szóló vezérlő nagyságok közé, mint kortársa Utyeszenich Fráter György, aki Erdélyt megszervezte a török hódoltság elején.

Herkó páter egyszerű szerzetes volt, vidéki nagyság, a palócok megszervezője és sokszor vezére.

Furfangos eszejárását megértette és szerette a palóc nép, amelyet a legválságosabb időkben segített hitében megtartani és a rablók ellen nepei ellen, meg a török ellen is védelmezte.

Abban az időben még sok erős, fegyverforgató ember került ki az egyházi emberek közül is. Maga Tomory, a mohácsi büszke vezér is a kolostorba vonult vissza s onnan kellett pápai parancsszóra hadba öltöznie s átvennie a vezérletet. Talán ez okozta a főpapi székek üresedésével azt, hogy a hitújítás olyan gyorsan elterjedt az elárvult országban.

Ebben az időben élt itt, nem messze városunktól Herkó páter. Tul a pokorági hegyen, a Balog völgye mellett állott a mai vadaskert felső részén a balogivár. Most csak egynéhány sor megmaradt omladékkal regélhetne ennek a várnak multjáról.

Hogy ki volt Herkó páter? Erre a kérdésre világos feletet ad városunk nagy költőszülőtte: Tompa Mihály „Szu-hay Mátyás“ című költeményében olvassuk, hogy

„Ott volt Herkó páter, a balogi barát.“
Tudniillik akkor Szu-hay Mátyás né-

Foto készülékek és cikkek legolcsóbban G. Vámosy & Co. k. f. t.-nél.

Rimaszombat, Masaryk-tér 2. sz.

szükségességét, erre a rimaszombati-tamásfalai Lutherkör még ez év folyamán konferenciára hívja meg az egyházak Lutherköreit.

Ritka szép esküvő folyt le f. hó 12-én a nagykaposi ref. templomban. Ekkor kötött házasságot **Batta Pál** — Dr. Batta Pál feledi ügyvéd jelesképzettségű fia — volt pozsonyi püspöki titkár, az egyházi irodalom terén is szép sikerrel munkálkodó fiatal ref. lelkész, akit Szédlőre egyhangu meghívás útján választottak meg lelkészül, **Dorothy Tail** edinburgi urleánnyal. — Az esketési szertartást Dr. Magda Sándor ref. püspök végezte angol nyelven. A nem mindennapi esküvő nagyszámu közönséget vonzott a templomba s a kies hazájából messze földre került menyasszony esküvője alatt a jelenlevők közül a meghatottságtól számosan könnyeztek. Az ifjú pap-völégény, mint ösztöndíjas segédlelkész ezeltől 3 évvel került ki Skótországba s ott ismerkedett meg a nagyműveltségű, kedves skótleánnyal, akit most feleségül vett.

Egy földink sikeres szereplése. Mindig örömet okoz, ha földieink sikeréről hallunk és közölhetünk hírt. Mint a beregszászi lapokban olvassuk, **Páricska Zoltán**, a beregszászi reálgimnázium Rimaszombattól származó fiatal tanára Beregszász kulturális életében szép sikerrel működik. Legutóbb is a negyvennyolczas szabadságharczról tartott nagyszerű előadást, amikor előadás közben maga adta elő fejtegetéseinek illusztrálására Kozma Andor „Karthágói harangok” című költeményét, hatásosan és folyó hó 4-én pedig a beregszászi PRMKE rendezésében tartott előadáson, frenetikus hatást kelte szavaltta el Ady „A Duna vallomása” költeményét és Emil B. Lukácsnak, a mai szlovák líra legkiválóbb képviselőjének „Ballada ex voto egy haldokló leányról” című, ifj. Zapf László által fordított versét.

Előadás Petőfiről. Szalatnay Rezső pozsonyi író vasárnap este 8 órakor a rimaszombati Tátra szálló nagytermében előadást tart: Petőfi a miénk! címen. — Az előadás belépődíjmentes.

Tanítói kinevezés. Glasz Olga okleveles tanítónő, aki a helybeli állami elemi magyar leányiskolánál kiegészítő tanerőként volt alkalmazva, az iskolaügyi minisztérium véglegesen városunkba nevezte ki az állami elemi magyar leányiskolához.

hány jó vitéz ural összebeszélte, hogy üssenek rajta a mindinkább terjeszkedő törökök. Az összebeszélés vezérek közt ott volt Herkó páter is, a balogi barát.

Híres embernek ismerték már akkor Gömrőben és a szomszéd déli vármegyékben Herkó pátert.

Herkó páter volt az, aki törhetetlen katolikus hitével megvédte az ő kedves palócait a hitujítástól. Az ő furfangos palóc észjárása kitalálta a módját, hogy kioktassa a népet: miről lehet megismerni a régi római hitű katolikus papot.

Mert akkoriban még a hitujítás terjesztői olyan szertartásokat használtak, amelyek a miséhez és más katolikus formákhoz hasonlítottak és ilyen módon nyerték meg az egyszerű hívő népet a maguk részére, amikor ugyanis sok pap elesett és rabbá lett a török pusztítások alatt.

Herkó páter kitanította a palóc népet, hogy mit kell kérdeznie a hitujítóktól? miképen ismerhetik meg és hogyan különböztethetik meg őket a valódi római katolikus vallás papjaitól?

Akkor még minden papi ember hosszú reverendát viselt és mindegyik bajszt-szakállt hordott. Ezért nem volt könnyű kiismerni a vallási helyzetet. S a reformáció hívei szigorubb erkölcsükkel imponáltak a népnek.

Herkó páter kitanította a jó palóc népet és a derék hegyi kún ivadék (ez volt a palóc) úgy ment Herkó páter után, mint az orákulum után hajdan az ősi római nép.

Akkor még itt voltak a husziták maradványai is a hegyek közé rejtett falvakban, sőt egy-egy kisebb sziklavár is

Puskin-ünnepély Rimaszombatan. A rimaszombati községi magyar köznevelődési bizottság vasárnap matinét rendezett Puskin halálának centennáriuma alakalmából a járási ipartársulat székházának nagytermében. A matinét **Havas Vilmos** tanár, a köznevelődési bizottság elnöke nyitotta meg rövid beszéddel, majd **Holéczy Miklós** tanár tartott nagy figyelemmel hallgatott felolvasást Puskinról és műveiről, a modern orosz irodalom, illetőleg a modern orosz irodalmi nyelv megteremtőjeként aposztrofálva Puskin, akinek jelentősége az orosz irodalomban nagyobb, mint Shakespeare-nek az angol, vagy Goethe-nek a német irodalomban, közkinccs azonban éppen jellegzetes nemzeti orosz, más nyelvre ugyszólván iefordíthatatlan voltánál fogva nem tud oly mértékben jutni, mint amilyent irodalmi értékénél fogva megérdemelne. A rendkívül nagy hatást kiváltó felolvasás illusztrálásául **Marosi Mihály** és **Szabó Sári** Anyégin-részleteket recitáltak, majd Tatjana és Anyégin egyik levélváltását szavalták el a közönség nagy tetszése mellett.

A rimaszombati áll. magyar reál-gimnázium szülői választmánya — mint már megirtuk — most foglalkozott az iskolaügyi minisztérium újabb leiratával, amelyben az iskolarádió bevezetését sürgeti. A választmány az iskolaigazgató indítványára úgy határozott, hogy a mintegy 25 ezer korona költséget igénylő rádióberendezés beszerzésére az iskolafentartó protestáns egyházakat kéri fel. — Megbeszélés tárgyát képezte még az iskolában újabb szervezett ifjusági ének- és zenekar működésének kérdése is, a választmány örömmel vett tudomást a hézagpótló vállalkozásról és elhatározta, hogy a március 21-én rendezendő bemutató matiné sikere érdekében mindent elkövet, mert ennek az előadásnak jövedelméből szándékozik az ének- és zenekar a szükséges felszerelési tárgyakat előteremteni. Felvetődött még az a terv is, hogy a választmány május hó folyamán társas összejövetelt fog rendezni a szülői szövetség és a tanári testület tagjai részére, az együttműködés melegebbé tétele érdekében.

A róm. kath. Olvasóegylet évi rendezés közgyűlése. Folyó hó 14-én, délután 3 órakor tartotta meg a tagok élénk részvétele mellett a helybeli róm. kath. Olvasóegylet saját helyiségében rendezés évi közgyűlést, Híznyan Béla egyleti

kezükben volt a rablóéletet folytató harciáknak.

Herkó páter óvta népét a huszitáktól is és ha azok fegyverhez nyultak, ő is fegyverrel vezette ellenük a maga palóc híveit.

Egy sorba vette ezeket is a pogányokkal és sokszor rabló életmódjuk méltókká is tette őket e névre. Például a hegyek közt élt a rettegett Telef (Telafus) huszita vezér is, aki Rozgonyi egri püspök palotáját ostromolta meg, de rajta vesztett s mint a költő írja:

„Maga Telef sem lel utat
S a fogságban bűnhődé meg az
(elmultat.”

Herkó Páterről azt tartja a hagyomány, mint utóbbi írók följegyezték, hogy a sőregi sziklavárban palócaival megostromolta az utolsó huszitákat és azok onnan a Pogányvár széles fensík-jára menekültek s ott építettek maguknak újabb várat. A vulkán nagy kőtszóit összehordták a fensík szélein s azokból készült a várfal. Közben gerendákat hordtak össze, ahova kő nem jutott s így épült a nagy széles Pogányvár. Pogány azért, mert huszitáké volt s ezeket Herkó páter pogányoknak hívta.

Akkoriban még Balogvár a murányi uradalommal a Bebek urak birtokában állott, később Széchy György, Mária atyja kerítette kezére a két királyság idején. Ezután a Széchy-családdal együtt a balogi vár is elveszett Herkó páter vallási örökségéből. Utána a hitujítás vonult be az ő fészkebe. De a déli palóc vidékek rendületlenül tartották és tartják ma is Herkó páter tanítását.

—vátth.

elnök elnökléte alatt. A közgyűlést Híznyan Béla elnök rövid beszéddel nyitotta meg és kegyeletes szavakkal paréntálta el az elmúlt év folyamán ehaiálózott egyleti tagokat. A közgyűlés tagjai kegyeletük jeléül állva hallgatták végig az elnöki megemlékezést. Ezután az elnök nagy sajnálattal jelentette be, hogy Dósa József egyleti jegyző, aki 15 éven keresztül a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal viselte ezen tisztességét, nagyfoku elfoglaltságára való hivatkozással levélben jelentette be lemondását tisztségéről. A közgyűlés mély sajnálattal vette tudomásul a lemondás bejelentését és Dósa József volt egyleti jegyzőnek kiváló munkásságáért és a kör érdekében teljesített hervedhatatlan érdemei előismerésüül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A közgyűlés ezután egyhangulag és nagy lelkesedéssel az Olvasóegylet új jegyzőjévé Szabó István állami elemi iskolai tanítót választotta meg. Végül Diczky Pál pénztárnok tette meg jelentését az egylet vagyoni helyzetéről s örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az egyesület vagyoni helyzete évről-évre jobb. Híznyan Béla elnök zárószavaival fejeződött be a mindvégig lelkes hangulatban lezajlott olvasóegyleti közgyűlés.

Az első szalonkát ezidényben f. hó 15-én **Zajacz János** helybeli elemi isk. igazgató látta és hozta terítékre.

MEGÉRKEZTEK a tavaszi divatlapok a Literatura könyv- és papirkereskedésben János uccá.

Tavaszi felöltők és ruhák

beszerzése előtt, saját érdekében tekintse meg nagy választékaról és olcsó árai ról már közismert férfi, fiu és gyermekruha-raktáramat.

GYULAI

ruhaárúháza Rimaszombat Masaryk-t.

A Rimaszombati Bank, előbb Rimaszombati Takarékpénztár, vármegyénk legrégebb pénzügyintézete BETÉTEKET kedvező kamatozással fogad el és azokból visszafizetéseket mindenkor azonnal teljesít.

Magyar Hitel címmel magyar gazdaságpolitikai hetilap indul meg folyó hó 25-ével Prágában, Ternyei László szerkesztésében. Az új magyar lapot annak idején bővebben ismertetjük.

Kino APOLLO mozgó

Szombaton és vasárnap, március 20-21-én nagyszerű vigjáték:

Allotria

Renate Müller, Adolf Wolbruck, Jenny Jugo, W. Forst.

Szerdán, március 24-én amerikai szenzációs exotikus film:

A vadon hívása

C. Gable, L. Young. Jack London regénye.

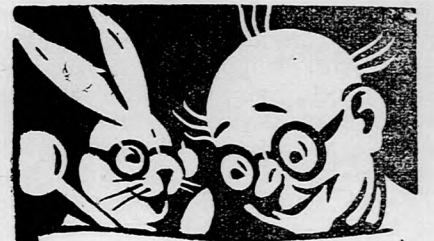
Csütörtökön, március 25-én, német vig társadalmi film:

Incognito

Jana Knotek, Gustáv Fröhlich, H. Krüger.

Halálos baleset. Székely Miklós licei illetőségű fuvaros, miközben a roznyói Brezina malomba fát szállított, a felázott uton megcsuszott s a lovak és szekér alá kerülve, oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba szállítása közben meghalt.

A rimaszombati gimnazisták matinéja amelyen az ifjusági ének és zenekar első ízben mutatkozik be, március 21-én virágvasárnap délelőtt 11 órakor lesz megtartva a volt megyeház emeleti nagytermében tetszés szerinti belépődíjak mellett. A figyelemreméltó kezdeményezés iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A matiné részletes műsora a következő: 1. Smetana: Nyitány a „Csók” c operából, 2. Halmas: Édesanyánk, édesapánk, Mozart: Bölcso dal, Kodály: Nyulacska, Farkas: Karikázó tánc, Nádasy: Hipp, hopp farsang, 3. Fibich: A vizimanó (melodráma), 4. Hubay: Hejre Kati, 5. Kodály: Horatii carmen II. 10, 6. Gárdonyi: Magyar szvit, 7. Dvořák: Nem mondom..., Halát: Csehszlovák népdalok, 8. Merényi: Schumann zongoraötös op. 44. Piros..., 9. Bárdos: Népdalfeldolgozások, Boldis:

Finom Vítello húsvéti kalács

6 dkg élesztőből, egy kevés langyos tejből és 25 dkg lisztből kovászt csinálunk. 25 dkg Vítello, 25 dkg cukrot, 2 tojás sárgáját habosra keverünk és 1 dkg só, citromhéjat és ánist teszünk hozzá. Ezt a keveréket 75 dkg liszttel, a kovással és egy kevés tejjel összeálló tésztává dolgozzuk föl, mire 10 dkg hámozott és reszelt mandulát, valamint 20 dkg mazsolát teszünk hozzá; az egészet jól megkeletjük, megegyeszer átdolgozzuk és kalácsokat formálunk belőle. Ha ezek is eléggé megkelettek, a csőben aranyos-barnára süttetjük.

Három katona nóta, John of Fornsete: Nyár-kánon, 10. Foorster: Szüleinknek..., Krička: Dalocskak állatokról. — Tekintettel a műsorban közreműködő vidéki növendékekre a matiné pontosan 11 órakor kezdődik.

A rimaszombati Kereskedelmi Gre-mium megalakulása. Mint értesülünk, az országos hivatal a napokban hozott határozatával engedélyezte a rimaszombati önálló járási Kereskedelmi Grémium megalakulását és ezzel közel 500 kereskedő válik ki a vegyes ipartársulat kebeléből és különálló testületbe tömörül. — Az országos hivatal ezen döntésével az ország többi városaihoz hasonlóan, régi vágya teljesül a város és járás kereskedő társadalmának, ami évek óta huzódó és kitaró munka eredménye. Az előkészítő munkálatok befejezésével rövidesen sor kerül a közgyűlés összehívására és megtartására, melyen az országos hivatal, a kereskedelmi minisztérium instruktorátusa, valamint a kereskedelmi testületek országos szövetségének képviselőiben hivatalos kiküldöttek is részt fognak venni.

Országos vásár. Az ugynevezett virágvasárnap országos vásár eléggé élénk kínálat és kereslet mellett f. hó 19-én tartatott meg Rimaszombatan.

Újabb árvízveszedelem zúdult hétfőn a rimamenti községekre és Rimaszombatra, amelynek méretei azonban egyes lapok érzszbeni kiszinező tudósításaival ellentétben — egyáltalán nem lépték túl a multikori árvizet. A tüzoltóság, mint mindig, a veszélyeztetett árterület lakosainak szállításánál dicséretesen tevékenykedett.

A Rimaszombati Magyar Gazdász Bál. A rimaszombati áll. magyar mezőgazdasági szakiskola növendékei folyó évi április hó 10-én (szombaton) este 8 órai kezdettel a gazdasági iskola termében műsoros előadással egybekötött tánmulatságot rendeznek. — Belépődíj tetszés szerint. A tiszta jövedelmet a segélyalapra fordítják.

Műkedvelői színelőadások. A feledi járási magyar köznevelődési testület folyó hó 21-én a járási ipartársulat termében színelőadást rendez, mely alkalommal Jánossy Béla „Terézia nővér” című 3 felvonásos színművét mutatják mutatják be Feled lelkes műkedvelői.

A pálfalai önkéntes Tüzoltó Testület husvét másodnapján a tüzoltási szerek gyarapítására, az ottani fogyasztási szövetkezet kulturtermében tánmulatsággal egybekötött színelőadást rendez, mikor is a dalkör dalegyvelege után a „Forog vagy nem forog” egyfelvonásos bohózat és Borka Géza dr. „Karikagyűrű” című 3 felvonásos népszínműve kerül színre.

Rimaszombati tolvajt fogtak el Pozsonyban. A pozsonyi főpályaudvari rendőrség letartóztatta Klimó András 21 éves péksegédet, akit a helybeli kerületi bíróság körözött lopás miatt. Rendőri fedezettel szállították be a helybeli kerületi bíróság fogházába.

Veszélyes tolvajbonda garázdálkodik már hosszabb ideje Roznyón. A tolvajtársaság tagjait Rencsok Géza, Béla és Gyula, Vanyo József, Pálmai István, Kovács Márton, Valus János és ennek felesége személyében a csendőrségnek sikerült kinyomozni és letartóztatni.

Filmszínház. F. hó 20-21-én németnyelvű film vigjáték kerül bemutatásra „Aliotria” cím alatt. Viola egy jachton együtt utazik Filippel, aki látván, hogy nem ér cél, hazatér s Dávid autóversenyzővel áll össze, kinek szintén nehéz szívügyei vannak. Sok bonyodalom zavarja viszonyukat, melybe furfangosan beleavatkozik Armée! Valóságos szerelmi komédiák fejlődnek az események nyomán. Főszereplők: Renate Müller, Jenny Jugo, Adolf Wohlbrück, Heinz Rühmann.

F. hó 24-én az „A vadon hívása” c. film kerül lepergésre, melyben Clark Gable és Lorette Young nyújtanak igen hatásosan szép alakításokat. A film Jack London regénye nyomán készült, ami szintén záloga a teljes sikernek.

F. hó 25-én az „Incognito” c. német film kerül a vászonra. Severin gyártulajdonos nem érzi magát jól jelenlegi helyzetében. Változatosságot keres. — Ravaszul kigondolt csellel a gyár egyik fiókjának vezetője lesz s e minőségében szerelmi kalandokba is bocsátkozik, melynek tárgya Alexa, ki nem sejtí Severin kilétét. A mulatságos film főszerepeit Gusztáv Fröhlich, Hilde Krüger és Jana Knotek játsszák.

Öngyilkos szakszervezeti titkár. Hengál Gyula 40 éves, losonci lakos, szoc. dem. párti szakszervezeti titkár szombaton hivatalos ügyben városunkba érkezett. Hétfőn Nyustyára ment, majd onnan kedden hajnali 3 órakor érkezett vissza. — Az egyik helybeli szállodában vett ki lakást és ott nyugovóra tért. — Miután még délután két óra körül sem jelentkezett, a szobaasszony szobájának bezárt ajtaján zörögni kezdett, választ azonban nem kapott. Rosszat sejtve, az ablakhoz ment, melyet kissé nyitva talált. Félrehuzta a függönyt s legnagyobb rémületére Hengált vaságyának korlátjára felakasztva találta. A szerencsétlen ember sálkendőjével kötötte fel magát. Üldözetben, teljesen levetközve, alsónadrágban, holtan találtak rá. — Valószínűleg még a hajnali órákban követte el végzetes tettét. — Azonnal értesítették a rendőrséget, mely a vizsgálatot megindította. Az öngyilkos titkár nős ember volt, felesége és két gyermeke Losoncon laktak. Semmiféle irást nem hagyott hátra, tettének oka ismeretlen. Hulláját beszálították a helybeli állami kórház halottas kamrájába. Telefonon értesítették Losoncon lakó hozzátartozóit, kik közül sógora három férfi kíséretében autón még kedden az esti órákban városunkba érkeztek, hogy elszállításáról gondoskodjanak. — Az öngyilkosság hírére nagy tömeg gyűlt egybe a végzetes tett színhelyén. — Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a lehetetlen eljárást, hogy az elszállítást a városi tűzoltók a mellékutcák helyett a Piac téren át s általában a nagyobb forgalmú fő utvonalon, nyitott hordágyon s úgy végezték, hogy bár a hullát lepedővel letakarták, lába kilógott s a városi igáskocsira helyezett hordágyon a hulla láthatólag ide-oda rázódot, amin — az utcai járókelők megbotránkozására — a tűzoltók és kocsis jól mulattak.

Elítélték tiltott műtétért. Ugler Karolin, volt jolsvai születésű tiltott műtétet hajtott végre Barczy Julia nevű leányon. Az angyalcsinálás kitudódott s mindketten a helybeli kerületi bíróság büntető tanácsa elé kerültek, amely Ugler Karolint hét havi fogházra, míg Barczy Julit két havi fogházra ítélte el, utóbbit föltételesen. Miután Ugler a tárgyaláson nem jelent meg az ítéletet írásban közlik vele.

Megtámadta a községi bírót. Oláh Mátyás tiszolci lakos szóváltásba elegyedett az ottani községi bíróval, akit a vita hevében megtámadott. A bíró feljelentésére a helybeli bíróság Oláh Mátyást 14 napi elzárásra és 100 Ké pénzbüntetésre ítélte el. Oláh elítéltetése miatt felebezést jelentett be, de felebezett az államügyészség képviselője is sulyosbításért.

Anyja halála után is felvette a nyugdíjat. Pál Iona rimaszombati lakosnő elhalálozott anyja nyugdíját négy ízben vette fel anyja helyett, miért is a helybeli kerületi bíróság Pál Ionát az enyhítő körülmények figyelembevételével egy havi fogházra ítélte el, de az ítélet végrehajtását a bíróság két évi próbaidőre felfüggesztette.

Lopás gyanúja miatt letartóztattak egy helybeli postaalkalmazottat. Bilek Metód helybeli postahivatali alkalmazottat a rendőrség a postaigazgatóság feljelentésére letartóztatta. — Az a gyanu merült fel ellene, hogy a postán érkező külföldi leveleket, amelyekben pénzt sejtett, felbontotta, a pénzt magának tartotta meg és a leveleket megsemmisítette. Bilek letartóztatását hosszabb házivizsgálat előzte meg. — Egy ízben próbára is tették és mikor bizonyosságot szereztek, hogy ő tüntette el a levelet, feljelentést tettek ellene. Bileket átszállították a helybeli ügyészség fogházába. Mindent tagad, bár a bizonyítékok ellene szólnak.

Gondolkodnak-e az állatok?

A gondolkodás az ember sajátja. Gondolatvilágának bámulusos gazdagsága, gondolkodásának fejlettsége érdemesítette a „teremtés koronájá”-nak büszke címére és emelte a növény- és állatvilág fölé. Az állatot ezzel szemben csak az ösztön és reflexek kormányozzák. Tagadhatatlan azonban, hogy magasabbrendű állatok sokszor olyan intelligenciát tanúsítanak, amit nem lehet pusztán a vak ösztön számlájára írni. Bizonyos mértékben az állatok is meg van az a képessége, hogy a külvilágból tapasztalatokat gyűjtsön, azokra emlékezzen és azok szerint irányítsa magatartását. Sőt vannak, akik azt állítják, hogy az állat következtetni is tud és a körülmények figyelembe vételével cselekszik úgy, hogy minél gyorsabban érje el célját.

Yerkes amerikai állatlélektudós kísérletből arra a meggyőződésre jutott, hogy a rákok a legalsóbbrendű lények, amelyek élményeket gyűjtenek és azokat cselekedeteiknél értékesítik. Ha a rák csak egyszer is tapasztalta, hogy kalitkájának egyik oldala zárva van és másutt van a kijárat, mindig abban az irányban fogja a kijutást megkísérelni. A rák tehát emlékszik arra, hogy első kísérlete milyen eredménnyel járt és másodszor már aszerint viselkedik.

A kutya nagyfokú intelligenciájú állat, de csak előzetes tapasztalatgyűjtés után tanulja meg, mit hogyan kell a legcélszerűbben cselekedni. A rókára ugyanez áll s ha egyszer rájött, hogy a baromfiól falán nyílás van, melyen át könnyűszerrel lopkodhat szárnyast, sohasem felejtí el többé. Nem felejtí el azt sem, hol lehet bő egérzsákmányra találni és mindig visszatér arra a helyre. Ellenben hol egyszer baleset érte, azt messze elkerüli. Minden cselekedetét eszerint a már szerzett élmények szabják meg. Következtetőképessége, amivel egy új feladat legkedvezőbb megoldását megtalálhatná, nincsen.

A majommal azonban másként áll a dolog. Ha egy majom előtt banánt helyeznek el egy fedeles ládába, tüstént odafut, felemeli a fedőt és kiveszi a csemegét. A majom „következtetés” útján jön rá, hogy az adott körülmények között mi a legcélszerűbb tennivaló. Hogy ez így van, amellel szól a kutyaival való összehasonlítás. Ha kutya szemeláttára tesznek egy darab húst a ládába, odafut körülszaglássza, nyílás után keresgél, meglöki orrával a ládát, de tovább nem jut. Idővel azonban izgó-mozgó fejével megemeli a fedelet, meglátja a húst s akkor persze már betolakszik a ládába. Tanulékony kutyák mingyárt az első kísérlet után megjegyzik maguknak a láda kinyitásának módszerét, de a legtöbb kutya bizony csak többszöri próbálgatás után tanulja meg leckéjét. A kutya eszerint nem következtet, hanem addig próbálgat, míg célhoz nem jut. „Gondolkodása” — ha szabad ezt a szót használunk — ennél fogva távolról sem oly fejlett, mint a majomé.

SPORT.

A ČSAF—MLSz Középkörületének VII. számú hivatalos közleménye.

Miután Szövetségünk válogatott csapata 1937. V. 23-án a budapesti MLSz válogatottja ellen játszik Budapestet, figyelemztetjük az egyesületeket, hogy ezen a napon kötelesek az összes játékosokat a Szövetség, illetve a szöv. kapitány rendelkezésére bocsátani.

Értesitem tisztelt vevőimet, hogy árúházaomat férfi-, fiu- és gyermek-konfekcióival bővítettem ki. — További szíves pártfogásukat kéri GROSINGER MIKSA-cég RIMASZOMBAT.

Figyelemztetjük az egyesületeket arra, hogy a bírói igazolványok csakis az 1937. évre szóló és a BT hosszú bélyegzőjével ellátott szelvényvel — mely az igazolvány belső hátlapján be van ragasztva — jogosítják fel annak tulajdonosát a pályák ingyenes látogatására. Felhívjuk az egyesületeket az igazolványok szigorú ellenőrzésére, mert előfordulhat, hogy a BT-nek nem tagjai a birtokukban lévő igazolvánnyal vagy aktíve nem működő BT tagok, kik az igazolványba szelvényt nem kapnak, az igazolványokat jogtalanul felhasználják a pályák díjtalan látogatására. — Tagbélyeget azonkívül nem kapnak olyan BT tagok, kik tagdíjkötelezettségüknek nem tettek eleget.

Babarik István: Rim. Törekvés SE—Feledi TC március havában bejelentett átigazolálásához egyesülete szül. okmányt küldjön be.

Hegedüs József: Losonci AFC—Kassai SC III. havi átigazolásához szintén okmány beküldése szükséges. (Egyesület: 8 § !!)

Csizmadia Lajos: Hodejovoi SC—Feledi TC 1937. IV. 1-én játékgengedélyt nyer. Felhívjuk a Hodevói SC-t, hogy nevezett játékos kék igazolványát haladéktalanul küldje be (külön átirat is ment BS/1937.)

A ČSAF figyelemzteti az egyesületeket, hogy ama játékosoknak, akik adataik kiigazítását kérik, a köv. okmányok valamelyikét kell bemutatniok: keresztlevél, szül. anyakönyvi kivonat, katonakönyv, állampolgársági bizonyítvány. A Központi Szoc. Bizt. igazolványát csak akkor, ha ezt a főnti okmányok alapján állították ki. Egyéb okmány (pl. illetőségi, iskolai bizonyítvány stb.) nem mérvadó, a ČSAF anyakönyve ezek alapján a kiigazítást nem fogja eszközölni, hanem a kérvényeket elintézetlenül visszaküldi. (Rekord 9/37.)

Rimaszombat, 1937. március 17.

Bokor Dezső s. k. Brünner Sándor s. k. társelnök. előadó.

FOOTBALL.

Slávia Losonc—Törekvés 3:2 (0:2). A Törekvés teljesen egyenrangú ellenfele volt az otthonában játszó Sláviának s csak balszerencsével szenvedett minimális vereséget. Az első féldídben a Törekvés Árvay két góljával vezetéshez is jutott s a játék ezen részében jóval céltudatosabban és eredményesebben játszott, mint ellenfele. A második féldídben azonban kiütköztek a csapat gyengéi: állóképesség, lendülethiánya, s ez a Sláviát segítette a győzelemhez. A Törekvés csapatának a közvetlen védelem volt a legjobb része, s főleg az első féldídben kitűnően állták a sarat. Gajarsky újból biztató teljesítményt nyújtott a kapuban. A fedezet sorban csupán Ríz érdemel elismerést, míg a csatársor csak az első féldídben mozgott jól, végig csupán Árvay tetszett.

Tamásfalai MSC—Slovan 5:2. Váratlan, de megérdemelt győzelmet aratott a tamásfalai csapat a reorganizált Slovan felett. A tamásfalai játékosok sokkal lendületesebben és szívósabban küzdöttek, mint a Slovan. A TMSC-ben igen jól játszott Ofcsárik II., egymaga négy gólt lőtt. Rajta kívül kivált Molnár I. és II., Juhász. A Slovan csapatából Járosi, Varga, Petrusz váltak ki.

Tornaljai SC—Pelsőci SC 3:2 (0:1). Ószről elmaradt bajnoki mérkőzés Tornalján. A TSC ezzel a győzelmével bebiztosította a II. helyét.

A kerületi bajnokság tavaszi fordulójára vasárnap kezdetét veszi.

A Törekvés csapata első mérkőzését Pelsőcön játsza a tabella utolsó PSC ellen. A Törekvés határozottan favorítja a mérkőzésnek, azonban elbizakodottságra koránt sincs oka, mert amint a múlt vasárnapi tornaljai mérkőzés mutatta, a PSC tud küzdeni. A Törekvésnek bajnokjelölthöz méltóan, komolyan és lelkesen kell játszania.

Tamásfalán a Ragyolci TC lesz vendég. A ragyolci csapat ezidén még nem adott életjelt magáról, viszont a TMSC

szép győzelmet aratott barátságos mérkőzésen s így bizonyára itt is győzni fog. További mérkőzések: Kisfalusi Vasas—ASC, FTC XI.—TSC.

A Slovan tavaszi bajnoki mérkőzései: ápr. 4-én Besztercebányán az ottani SK ellen, ápr. 11-én Losoncon a Slávia ellen, ápr. 18-án Korponán az ottani SK ellen, május 9-én itthon a Körmöcbányai SK ellen, máj. 23-án itthon az Utekői SK ellen.

PING-PONG.

Asztaltennisz verseny.

A folyó hó 13-án lejátszott Törekvés—LAFK klubközi asztaltennisz verseny a vendégcsapat 6:5 arányú győzelmével végződött, amely — tekintve a losonciak nagy versenyrutinját — igen szép eredmény. **Férfi egyes:** Kerekes—Gerő 0:2, Nemes—Ambrus 2:1, Gaál—Löwy I. 2:1, Fuchs—Löwy II. 2:1, Vadady—Lovász 2:0, Gyűrűk—Weisz 1:2. **Női egyes:** Urbányi—Grossmann 1:2. **Férfipáros:** Gyűrűk, Nemes—Gerő, Lovász 2:1, Kerekes, Vadady—Weiss, Löwy I. 1:2, Gaál, Fuchs—Ambrus, Löwy II. 1:2. **Vegyes páros:** Gaál, Urbányi—Gerő, Grossmann 1:2. (Előállók a Törekvés játékosai.)

Folyó évi április hó 4-én lesznek szezonzáróként az egyéni versenyek Rimaszombat bajnokságáért, melyre a Sportbarátok figyelmét már most felhívjuk. Benevezés és mindennemű felvilágosítás Kercsik László üzletében.

Felelős szerkesztő: Rábely Károly.

Husvétra illatszerek, locsolók legolcsóbban beszerezhetők: BOKOR-drogériában.

Jóminőségű tiszta szőlőbor

kapható 1 literes üvegekben BOZÓKY GYÖRGY-nél 1 lit. 7.—Ké. (Saját termés)

Pokorági-utca 1. sz. alatt.

Legmodernebb Fogászati munkák Gömri-utca 16. sz. ← az emeleten → **MANDEL E.** vizsgázott fogtechnikus.

Nemesített szőlőültetvényeket

csemege és borszőlőre minden nemből és Mátyás, János, Pirovano, Stark és Kühnman-fajokat gazdag választékban szállít legjobb minőségben:

J. POLÁK

szőlőiskolája: Velké-Pavlovice (u. Hustopeče) Kérjen ingyenes árjegyzéket és a 70 legjobban bevált fajta jegyzékét.

Kiadó lakás.

Stefanik-utca 7. sz. szám alatt kiadó egy kétszobás lakás, mely üzlethelyiségnek is megfelel. — Érdeklődni lehet ugyanott.

Eladó

egy cseréptető alatt álló, deszkából készített, jó karban lévő, kétrekeszes

sértés-ól

a hozzá való két vályuval. — Megtekinthető: Rimaszombat, Koháry-utca 32. szám alatt.